

Facsimil i novetat d'aniversari

per JOAN SANTACREU I SIMON

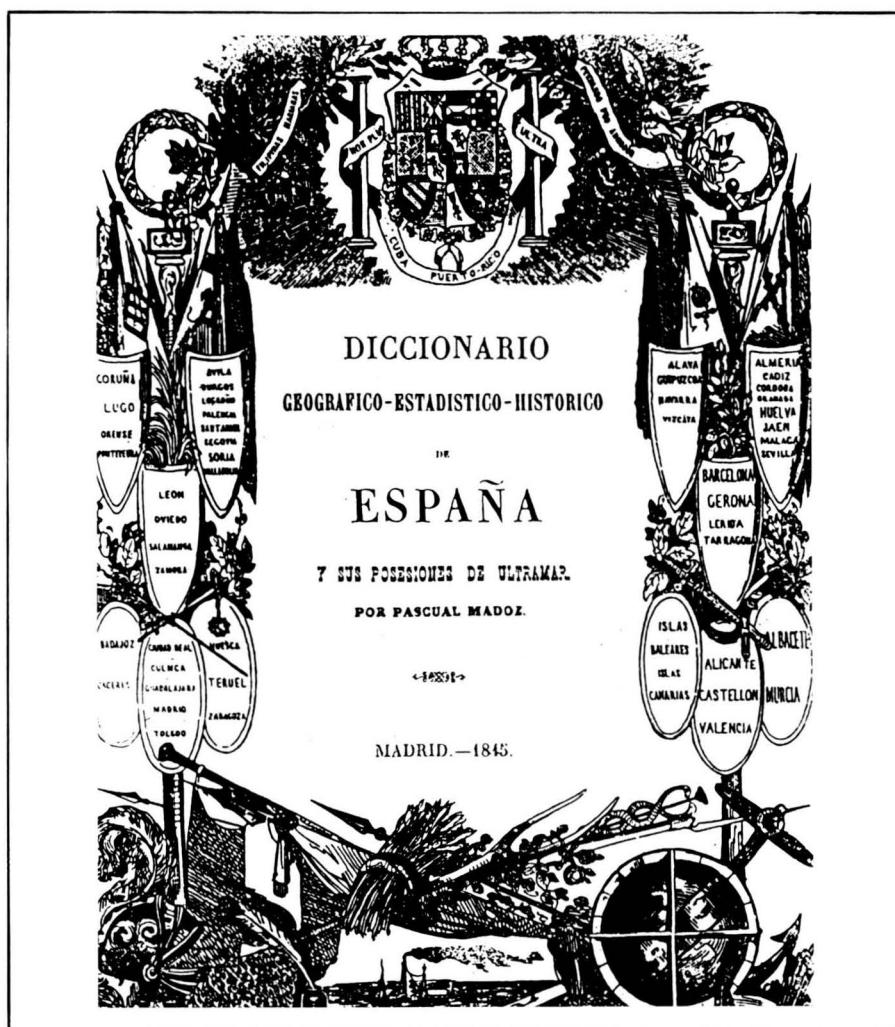
En aquesta ocasió tornem a comentar dues aparicions recents bibliogràfiques. El "Diccionario" de Madoz, de caràcter general i "ATSA: 50 aniversari", de caire comarcal, ambdues, però, ben interessants per aprofundir en el coneixement del Berguedà des de diversos angles.

CATALUNYA AL "DICCIONARIO GEOGRÁFICO" DE PASCUAL MADDOZ

ed. facsimil dels articles sobre el Principat de Catalunya, Andorra i zona de parla catalana del Regne d'Aragó al *Diccionario geográfico-estadístico-histórico de España y sus posesiones en Ultramar* de Pascual Madoz; pròleg d'Antoni Pladevall.

Barcelona: Curial, 1.985 (2 vols.).

Pascual Madoz (Pamplona, 1.806-Gènova, 1.870), advocat i polític, influït per l'auge que l'estadística experimentava a França i Bèlgica a les primeres dècades del segle XIX, s'interessà enormement per introduir aquesta ciència a l'estat espanyol, car considerava que "no hay medio de dirigir un estado con acierto sin conocer los elementos de riqueza que encierra". Fruit d'aquesta preocupació, no exempta d'interessos, ja que l'estadística li podia proporcionar valuosíssimes informacions per a la gestió política (Madoz ocupà, a partir de 1.836, diversos càrrecs polítics d'importància) inicià la redacció del seu *Diccionario* l'any 1.834. Per a aquest propòsit, ultra servir-se dels materials ja utilitzats en la seva traducció ampliada de la *Estadística de España* de Moreau de Jonnès (1.835) i d'efectuar nombroses consultes a biblioteques, arxius i oficines administratives, Madoz establí, valent-se de la seva influència a les files liberals, una xarxa de vint corresponsals encarregats de recopilar documentació de tot l'estat. A través d'aquests corresponsals es constituí una organització de 1.484 col·laboradors que, de forma exhaustiva i sistemàtica, recolliren dades sobre geografia, economia i història. Madoz anà aplegant tots aquests materials i acabà la redacció del *Diccionario* l'any 1.843. Entre 1.845 i 1.850 es publicà a Madrid, en 16 volums, el *Diccionario geográfico-estadístico-histórico de España y sus posesiones en Ultramar*.

Facsimil de la portada de la primera edició del "Diccionario Madoz"

ARXIU

Des de fa força temps, hom havia sentit la necessitat de recollir les veus del *Diccionario* dedicades a Catalunya i posar-les a l'abast del públic, tal com s'havia fet en altres edicions parcials. La present edició facsimil de Curial, prologada per Antoni Pladevall, vé, doncs, a omplir aquest buit. Els dos volums de l'obra inclouen els articles del *Diccionario* referents a Catalunya, dos apèndixs (un sobre Andorra i un altre sobre les terres de parla catalana de la Franja de

Ponent) i un index toponímic segons les grafies catalanes normalitzades actuals comparades amb les emprades per Madoz.

Els articles del *Diccionario* esta ordenats, de la A a la Z, per municipis. Tenint en compte que Madoz redactà la seva obra després de la divisió administrativa de Javier de Burgos (1.833), les dades que s'hi recullen no ofereixen cap dificultat de consulta, ja que tant els ter-

BIBLIOGRAFIA

mes municipals com els judicials no han variat pràcticament des d'aleshores.

Els articles inclouen: nom de la població, dependències i distàncies a d'altres centres més importants; situació i clima; descripció de la població i dels seus voltants; límits del terme municipal; qualitat dels terrenys; camins; correus i diligències; dades estadístiques de produccions agro-pecuàries; dades estadístiques de la indústria; dades estadístiques del comerç; dades estadístiques de la població, riquesa i contribucions; història. Els apartats més interessants són, obviament, els que reflexen les dades estadístiques sobre l'activitat econòmica i la població. Quant a la història, si bé els diferents articles contenen força imprecisions, sobretot pel que fa referència a la història antiga, tenen molt d'interès les dades sobre les primeres dècades del segle XIX, es a dir, sobre el període contemporani als col·laboradors del *Diccionari*.

L'obra de Madoz és, encara avui dia, cabdal per a comprendre i analitzar la història del nostre país durant la primera meitat del segle XIX, essent de consulta obligada, doncs, per a qualsevol estudi sobre el Berguedà d'aquell període. *L'Erol* felicita des d'aquestes planes la iniciativa de Curial, que continua, amb aquests dos volums, una llarga trajectòria de bon encert editorial.

ATSA: cinquanta anys de transport de viatgers.

ATSA

ATSA: 50 ANIVERSARI (1.935-1.985)

Berga: ATSA, 1.985.

Amb motiu del cinquantè aniversari de la seva creació, la Companyia General d'Auto Transports, S.A. (ATSA) ha editat aquest petit llibre que, de forma succinta, ens explica la història d'aquesta empresa des del seu naixement fins a l'actualitat. No es tracta,

doncs, de cap estudi exhaustiu, però la seva consulta és prou interessant, perquè és l'únic treball monogràfic publicat sobre el transport públic de viatgers per carretera a la nostra comarca. Edició de luxe, amb bones i entranyables fotografies, de lectura fluida i agradable. No es troba a la venda.

Joan Santacreu i Simon, Llicenciat en Dret

Dolceria PUJOL

DOLÇOS DE QUALITAT

Bon Repòs, 2 - Telf. 8210159 Berga

